

مەلاخى

1 ئەمە فەرمايىشتى يەزدانە بە سروش* بۇ ئىسرائىل لەسەر زارى مەلاخى†:

گومان لە خوشەويستى خدا

2 يەزدان دەفەرموئیت: «خۆشمويستەن.»

«بەلام ئىوہ لیم دەپرسن: "بە چى خوشتويستين؟"»

يەزدان دەفەرموئیت: «تایا عیسو برای یاقوب نەبوو؟ لەگەل ئەوہ شدا، یاقوبیم خوشويست، 3 بەلام رقم لە عیسو بووہوہ‡، چىا کانی ئەوم ویران کرد و میراتە کەیم دایە چەقەلى چۆلەوانى.»

4 ئەگەر ئەدۆم بلیت: «وردوخاش کراين، بەلام دەگەرینەوہ و کولە کەمان بنیاد دەنئینەوہ.»

بەلام يەزدانى سوپاسالار وا دەفەرموئیت: «ئەوان بنیاد دەنئین و منیش دادەپرمئیم. ناویان دەنئین "خاکە خراپەکارە کە"، ئەو گەلەى کە ھەتاهەتایە يەزدان لى توورەبە. 5 بە چاوی خۆتان دەبینن و دەلئین: "يەزدان مەزنە، تەنانت لەو دیوی سنوورى ئىسرائىلئیشەوہ!"»

قوربانى کویژ و شەل

6 يەزدانى سوپاسالار بە ئىوہ دەفەرموئیت: «کور پریزی باوکی دەگریت و خزمەتکاریش پریزی گەورە کەى. ئەگەر من باوکم، کوا پریز لیگرتتم؟ ئەگەر گەورە شم، کوا ترستان لە من؟»

* 1:1 فەرموودەبەکی خودایە کە لە ڕینگای ڕوخی پەرۆزەوہ بۇ مرؤف ھاتیبت. † 1:1 لە زمانى عیبری مەلاخى واتە پەيامنئیرە کەم. ‡ 1:3 بە واتای رەتکردنەوہ.

«ئە‌ی کاهینان، ئیوه گالته به ناوه‌که‌م ده‌که‌ن.»
 «به‌لام لیم ده‌پرسن: ”چۆن گالته‌مان به ناوی تو کردووه؟“
 7 «به پیشکه‌شکردنی نانی گلاو له‌سه‌ر قوربانگا‌که‌م.
 «به‌لام ئیوه لیم ده‌پرسن: ”چۆن گلاومان کردوویت؟“

«به‌وه‌ی که ده‌لین، خوانی یه‌زدان مایه‌ی گالته پیکردنه. 8 کاتی‌ک
 ئازهلێ کوی‌ر وه‌ک قوربانی پیشکه‌شی ده‌که‌ن، ئایا ئە‌مه به‌دکاری نییه‌؟
 کاتی‌ک ئازهلێ شهل و نه‌خۆش پیشکه‌ش ده‌که‌ن، ئایا ئە‌مه به‌دکاری نییه‌؟
 ئیستاش پیشکه‌شی بکه‌ن به‌ فه‌رمانه‌وا که‌تان، ئایا لیتان رازی ده‌بی‌ت؟ ئایا
 سه‌ربه‌رزتان ده‌کات؟» ئە‌مه فه‌رمایشتی یه‌زدانی سوپاسالاره.

9 «ئیستاش له‌ یه‌زدان بیاری‌نه‌وه، بۆ ئە‌وه‌ی له‌گه‌لمان می‌هه‌بان بی‌ت. به
 قوربانی وه‌ک ئە‌مانه، ئایا لیتان رازی ده‌بی‌ت؟» ئە‌مه فه‌رمایشتی یه‌زدانی
 سوپاسالاره.

10 یه‌زدانی سوپاسالار ده‌فه‌رموویت: «خۆزگه که‌سی‌ک له‌تیو ئیوه‌دا
 ده‌روازه‌کانی په‌رستگا دا‌بخات، تا‌کو له‌خۆرا تا‌گر له‌سه‌ر قوربانگا‌که‌م
 نه‌که‌نه‌وه! پیتان د‌نخۆش نیم. له‌ قوربانی ده‌ستتان رازی نیم. 11 له
 رۆژه‌ه‌لاته‌وه هه‌تا رۆژئاوا، له‌تیو نه‌ته‌وه‌کان ناوم مه‌زن ده‌بی‌ت. له‌ هه‌موو
 شو‌ینیک بخوور ده‌سووتین و قوربانی بی‌گه‌رد بۆ من پیشکه‌ش ده‌که‌ن،
 چونکه له‌تیو نه‌ته‌وه‌کان ناوم مه‌زن ده‌بی‌ت.» ئە‌مه فه‌رمایشتی یه‌زدانی
 سوپاسالاره.

12 «به‌لام ئە‌ی کاهینان، ئیوه ناوی من گلاو ده‌که‌ن که ده‌لین:
 ”خوانی په‌روه‌ردگار گلاوه،” هه‌روه‌ها ”خۆرا که‌که‌ی سه‌ری قیژه‌ونه.“
 13 ده‌لین: ”له‌مه ماندوو بووین!“ سووکایه‌تی پنی ده‌که‌ن.» ئە‌مه فه‌رمایشتی
 یه‌زدانی سوپاسالاره.

«کاتی‌ک ئازهلێ زه‌وتکراو و شهل و نه‌خۆشتان هینا، ئاوا قوربانی
 پیشکه‌ش ده‌که‌ن، ئایا لیتان رازی ده‌بم؟» ئە‌مه فه‌رمایشتی یه‌زدانه.

14 «نه‌فرهت لی‌کراوه‌ئه‌و فیلبازه‌ی که‌له‌ می‌گه‌له‌که‌ی نیرینه‌ی ساغ‌ه‌ه‌یه‌ و نه‌زری § ده‌کات، به‌لام‌ ئازه‌لیکی‌ عه‌بیدار‌ بۆ‌ په‌روه‌ردگار‌ ده‌کاته‌ قوربانی، چونکه‌ من‌ پاشایه‌کی‌ مه‌زمن، ناوه‌که‌شم‌ له‌ تێو‌ نه‌ته‌وه‌کاندا‌ سامناک‌ ده‌بیت.»
ئه‌مه‌ فه‌رمایشتی‌ یه‌زدانی‌ سوپاسالاره‌.

2

ئا‌گادار‌کردنه‌وه‌ بۆ‌ کاهینه‌کان

1 «ئێستاش، ئه‌ی‌ کاهینه‌کان، ئه‌م‌ ئا‌گادار‌کردنه‌وه‌یه‌ بۆ‌ ئێوه‌یه: 2 ئه‌گه‌ر‌ گوئ‌ نه‌گرن‌ و ئه‌گه‌ر‌ م‌کۆر‌ نه‌بوون‌ له‌سه‌ر‌ ئه‌وه‌ی‌ پ‌رێز‌ له‌ ناوه‌که‌م‌ ب‌گرن، نه‌فرهت‌ ده‌نیرمه‌ سه‌رتان‌ و نه‌فرهت‌ له‌ به‌ره‌که‌ته‌کاتنان‌ ده‌که‌م. به‌ل‌کو‌ له‌پراستیدا‌ نه‌فرهت‌م‌ لی‌ک‌ردوون، چونکه‌ م‌کۆر‌ نین‌ له‌سه‌ر‌ ئه‌وه‌ی‌ پ‌رێز‌ له‌ ناوی‌ من‌ ب‌گرن.» ئه‌مه‌ فه‌رمایشتی‌ یه‌زدانی‌ سوپاسالاره‌.

3 «له‌ به‌ر‌ ئێوه‌ نه‌وه‌کاتنان‌ سه‌رزه‌نش‌ت‌ ده‌که‌م، پ‌ریخی‌ قوربانی‌ جه‌ژنه‌کاتنان‌ به‌ ده‌موچاوتاندا‌ ده‌که‌م، جا‌ له‌گه‌لیدا‌ ف‌رێده‌درین. 4 ئینجا‌ ده‌زان‌ که‌ من‌ ئه‌م‌ ئا‌گادار‌کردنه‌وه‌یه‌م‌ بۆ‌ ئێوه‌ نارد، بۆ‌ ئه‌وه‌ی‌ په‌یمان‌ه‌که‌م‌ له‌گه‌ل‌ لی‌قی‌ به‌رده‌وام‌ بیت.» ئه‌مه‌ فه‌رمایشتی‌ یه‌زدانی‌ سوپاسالاره‌.

5 «په‌یمان‌ه‌که‌م‌ له‌گه‌لی‌ بۆ‌ژیان‌ و ئاشتی‌ بوو، جا‌ هه‌ردوو‌کیانم‌ پ‌یدا، بۆ‌ ئه‌وه‌ی‌ پ‌رێزم‌ لی‌ ب‌گریتم. پ‌رێزی‌ لێم‌ گرت‌ و له‌ ناوه‌که‌م‌ ترسا. 6 ف‌یرکردنی‌ پراست‌ له‌سه‌ر‌ زاری‌ بوو، نا‌ره‌وانی‌ له‌سه‌ر‌ لی‌وه‌کانی‌ نه‌بوو. به‌ ئاشتی‌ و به‌ پ‌ریکی‌ دۆستایه‌تی‌ له‌گه‌لم‌ کرد‌ و خه‌ل‌کی‌کی‌ زۆری‌ له‌ خراپه‌ گه‌رانده‌وه‌.

---

§ 1:14 نه‌زر: داوا‌ له‌ خودا‌ ده‌کریت‌ بۆ‌ ئه‌نجامدانی‌ کارێک‌ و پابه‌ند‌ ده‌کریت‌ به‌ مه‌رجێکه‌وه‌. ئه‌گه‌ر‌ خودا‌ ئه‌و‌ کاره‌ بکات، ئه‌وا‌ ده‌رته‌نجام‌ ئه‌میش‌ ئه‌و‌ کاره‌ ته‌نجام‌ ده‌دات‌ که‌ پێیه‌وه‌ پابه‌ندی‌ کردوو‌ه. بروانه‌ سه‌رژمیری‌ 2:21.

7 «له‌به‌ر ته‌وه‌ی ده‌ییت لیوه‌کانی کاهین زانین پیاریژن، خه‌لک دینه لای بو ته‌وه‌ی له ده‌می ته‌و فیترکردنه که بزنان، چونکه ته‌و نیبردراوی یه‌زدانی سوپاسالاره. 8 به‌لام عیوه له ریگا که لاتاندا و فیترکردنه کانتان بو زور که‌س بووه کووسپ، په‌یمانی لیفیشتان شکاند.» ته‌مه فه‌رمایشتی یه‌زدانی سوپاسالاره. 9 «له‌به‌ر ته‌وه من له‌لای هه‌موو گه‌له‌که پرسوام کردن و سووکایه‌تیم پیگردن، چونکه ریگا‌کانی منتان نه‌گرته‌به‌ر و لایه‌نگریتان کرد له جیبه‌جیگردنی فیترکردنه که.»

ناپاکی یه‌هودا

10 ئایا هه‌موومان یه‌ک باوکیان نییه؟ ئایا یه‌ک خودا به‌دی نه‌هیناوین؟
ئیتیر بوچی به‌ناپاکی له‌گه‌ل یه‌کتری په‌یمانی باو‌باپیرانمان ده‌شکینین؟

11 یه‌هودا ناپاکی کرد. شتیکی قیزه‌ون له ئیسرائیل و له تورش‌ه‌لیم ته‌نجام درا: ژنیان هینا له‌و ژنانه‌ی که خوداوه‌ندیکی پیگانه ده‌په‌رستن، به‌م شیوه‌یه‌یه‌هودا په‌رستگای یه‌زدانی گلاو‌کرد، ته‌وه‌ی خو‌شی ده‌ویست. 12 هه‌رکه‌سیک که ته‌مه ده‌کات با یه‌زدانی سوپاسالار هیچ نه‌وه‌به‌کی له چادره‌کانی یاقوب بو نه‌هیلیته‌وه، ته‌نانه‌ت ته‌گه‌ر قوربانیش پيشک‌ه‌ش به یه‌زدان بکات.

13 شتیکی دیکه که ده‌یکه‌ن: به فرمی‌سک قوربانگای یه‌زدان داده‌پوشن، به‌گریان و هاوار، چونکه وه‌ک جاران قوربانی عیوه‌جی پره‌زامه‌ندی یه‌زدان نییه و به‌په‌سه‌ند له ده‌ستتان وه‌رنا‌گریت. 14 عیوه‌لیم ده‌پرسن: «له‌به‌ر چی؟» له‌به‌ر ته‌وه‌ی یه‌زدان شایه‌ته له‌نیوان تو و ژنه‌که‌ی ته‌مه‌نی گه‌نجیت، که ناپاکیته له‌گه‌لی کرد، هه‌رچه‌نده ته‌و هاوسه‌رته و ته‌و ژنه‌یه که په‌یمانی هاوسه‌رگیریت له‌گه‌لی هه‌یه.

15 ئایا خودا نه‌یکردنه یه‌ک؟ ئیوه به جه‌سته و به پرۆح هی خودان. ئیتر خودا داوای چی ده‌کات؟ نه‌وهی له‌خواترستان هه‌بیته. له‌بهر ئه‌وه به پرۆح ئاگاداری خۆتان بن و ناپاکی له‌ژنی ته‌مه‌نی گه‌نجیه‌تیتان مه‌که‌ن.

16 یه‌زدانی په‌روه‌ردگاری ئیسرائیل ده‌فه‌رمویت: «ئه‌و پیاوه‌ی که‌ پرۆح له‌ژنه‌که‌یه‌تی و ته‌لاقی ده‌دات، توندوتیژی به‌رامبه‌ر به‌ که‌سیک ده‌کات که‌ له‌راستیدا ده‌بیته‌ بیباریزیت.» ئه‌مه‌ فه‌رمایشتی یه‌زدانی سوپاسالاره. ئینجا به‌ پرۆح ئاگاداری خۆتان بن و ناپاکی مه‌که‌ن.

پروژی حوکمدان

17 به‌ قسه‌کاتان یه‌زدانتان ماندوو کرد.

ئیه‌ ده‌پرسن: «به‌ چی ماندوو مان کرد؟»

به‌وه‌ی که‌ گوتمان: «ئه‌وه‌ی خراپه‌ بکات، له‌به‌رچاوی یه‌زدان چا که‌، ئه‌و به‌وان دلخۆشه،» یان «خودای دادپه‌روه‌ری له‌کوییه‌؟»

3

1 «من نێردراوی خۆم ده‌نێرم، ئه‌وه‌ی پرینگاکه‌ی پێشم بۆ ئاماده‌ ده‌کات. له‌ناکاو ئه‌و په‌روه‌ردگاره‌ی که‌ ئیوه‌ داوای ده‌که‌ن، دپته‌ ناو په‌رستگا که‌ی، پێگومان نێردراوه‌که‌ی په‌یمانیش دیت که‌ دلتان پێی خۆشه.» ئه‌مه‌ فه‌رمایشتی یه‌زدانی سوپاسالاره.

2 «به‌لام کێ به‌رگه‌ی پرۆژی هاتنی ده‌گریت؟ کێ خۆی پراده‌گریت له‌ ده‌رکه‌وتنی؟ چونکه‌ ئه‌و وه‌ک ئاگری پالاوگه‌ و وه‌ک سابوونی جل شوشته‌.

3 وه‌ک پالیوه‌ر و بیگه‌ردکاری زیو داده‌نیشیت، نه‌وه‌ی لیفتی پاک ده‌کاته‌وه‌ و وه‌ک زێر و زیو ده‌پیاڵیویت. ئینجا یه‌زدان خه‌لکیکی ده‌بیته‌ که‌ به‌ راستو دروستی قوربانی پێشکه‌ش ده‌که‌ن. 4 ئیتر قوربانی یه‌هودا و ئورشه‌لیم له‌لای یه‌زدان قبول ده‌بیته‌، هه‌روه‌ک پرۆژانی دیرین، سالانی رابردوو.

5 «ئینجا بۆ دادگاییکردن دیمه‌ لاتان. خیرا ده‌بمه‌ شایه‌ت له‌سه‌ر سیه‌رباز و داوینپێسان، له‌سه‌ر ئه‌وانه‌ی به‌ درۆ سویند ده‌خۆن، له‌سه‌ر ئه‌وانه‌ی

پاره‌ی کریکار ده‌خۆن، له‌سه‌ر ئه‌وانه‌ی مافی پێوه‌ژن و هه‌تیو زه‌وت ده‌که‌ن، له‌سه‌ر ئه‌وانه‌ی ده‌ست به‌ پرووی که‌سی نامۆوه‌ ده‌نێن و له‌ من ناترسن.» ئه‌مه‌ فه‌رمایشتی یه‌زدانی سوپاسالاره‌.

تالانکردنی خودا

6 «من یه‌زدانم، ناگۆریم، ئیتر ئه‌ی نه‌وه‌ی یاقوب، ئیوه‌ له‌ناو نه‌چوون. 7 له‌ سه‌رده‌می باوبایرانتانه‌وه‌ له‌ فه‌رزه‌کانم لاتان داوه‌ و به‌جێتان نه‌هێناوه‌. بگه‌ڕینه‌وه‌ لام، منیش ده‌گه‌ڕێمه‌وه‌ لاتان.» ئه‌مه‌ فه‌رمایشتی یه‌زدانی سوپاسالاره‌.

«به‌لام ئیوه‌ ده‌پرسن: ”چۆن بگه‌ڕینه‌وه‌؟“

8 «تایا مرۆف خودا تالان ده‌کات؟ چونکه‌ ئیوه‌ تالانتان کردم!

«به‌لام ئیوه‌ گووتان: ”چۆن تالانمان کردی؟“

«له‌ ده‌یه‌ک و قوربانییه‌کان تالانتان کردم. 9 ئیوه‌، ته‌واوی ئه‌م نه‌ته‌وه‌یه‌، نه‌فه‌رتان لێکراوه‌، چونکه‌ تالانم ده‌که‌ن.» 10 یه‌زدانی سوپاسالار ده‌فه‌رمووت: «تاقیم بکه‌نه‌وه‌: هه‌موو ده‌یه‌که‌کان بۆ مالی خه‌زینه‌ به‌ین، تا کو له‌ په‌رستگا که‌م خواردن هه‌بیت. ئینجا بزانی چۆن په‌نجه‌ره‌کانی ئاسمانتان بۆ ده‌که‌مه‌وه‌ و به‌ره‌که‌ت به‌سه‌رتاندا ده‌بارینم، هه‌تا جی نه‌بیت تیی بکه‌ن. 11 له‌به‌ر ئیوه‌ پری له‌ میروو ده‌گرم، هه‌تا به‌روبوومی زه‌وه‌یه‌ که‌تان تێکنه‌دات، دار میوتان له‌ کێلگه‌ بێ به‌ر نه‌بیت.» ئه‌مه‌ فه‌رمایشتی یه‌زدانی سوپاسالاره‌. 12 «ئینجا هه‌موو نه‌ته‌وه‌کان خۆزگه‌تان پێ ده‌خوازن، چونکه‌ خا که‌تان ده‌بێته‌ خاکی شادی.» ئه‌مه‌ فه‌رمایشتی یه‌زدانی سوپاسالاره‌.

13 یه‌زدان ده‌فه‌رمووت: «قسه‌کانتان له‌سه‌ر من په‌ق بوون.»

«ئیوه‌ش ده‌پرسن: ”چیمان له‌سه‌ر تو گوتوه‌؟“

14 «ئیوه‌ گووتان: ”به‌ندایه‌تی خودا بێه‌وده‌یه‌. چ سوودیکی هه‌بوو

که‌ فه‌رمانه‌کانی ئه‌ومان پاراستوه‌ و به‌ خه‌مباریه‌وه‌ له‌به‌رده‌م یه‌زدانی

سوپاسالار ژیاتمان گوزهراندوووه؟¹⁵ به‌لام ئیستا ئیبه‌خۆزگه به‌لووتبه‌رزان ده‌خوازین. هه‌روه‌ها به‌دکاران سه‌رکه‌وتوون، ته‌نانه‌ت ئه‌وانه‌ی خودا تاقی ده‌که‌نه‌وه، ده‌ریاز ده‌بن.»»

¹⁶ ئینجا ئه‌وانه‌ی له‌یه‌زدان ده‌ترسان قسه‌یان له‌گه‌ل یه‌کتیری کرد، یه‌زدانیش گوئی شل کرد و گوئی لیبوو. له‌به‌رده‌میدا له‌پێچراوه‌یه‌ک تو‌مار کرا، بۆ ئه‌وه‌ی بیته‌یاده‌وه‌رییه‌ک بۆ ئه‌وانه‌ی له‌یه‌زدان ده‌ترسن و پریز له‌ناوه‌که‌ی ده‌گرن.

¹⁷ یه‌زدانی سوپاسالار ده‌فه‌رمویت: «ئه‌وانه‌ ده‌بنه‌هی من، له‌و پڕۆژه ده‌بنه‌گه‌نجینه‌یه‌کی تایبه‌تی من. به‌زه‌یم پێیاندا دیته‌وه‌وه‌ک چۆن پیاو به‌زه‌یی به‌کوره‌که‌ی دیته‌وه‌ که‌ خزمه‌تی ده‌کات. ¹⁸ ئینجا دیسان جیاوازی له‌تیوان راستدورستان و خراپه‌کاراندا ده‌بین، له‌تیوان ئه‌وانه‌ی به‌ندایه‌تی خودا ده‌که‌ن و ئه‌وانه‌ی نایکه‌ن.»»

4

پڕۆژی یه‌زدان

¹ یه‌زدانی سوپاسالار ده‌فه‌رمویت: «پێگومان ئه‌و پڕۆژه دیت که‌ وه‌ک ته‌نوور داگیرساوه. جا هه‌موو لووتبه‌رزان و به‌دکاران ده‌بنه‌پوشوپه‌لاش و ئه‌و پڕۆژه‌ش که‌ دیت، ئه‌وان ده‌سووتینیت. نه‌ ره‌گ و نه‌ لقیان بۆ نامی‌نیه‌ته‌وه. ² به‌لام ئیوه که‌ له‌ناوه‌که‌م ده‌ترسن، خۆری راستدورستیتان لی‌هه‌لدیت و تیشکه‌کانی ده‌بیته‌هۆی چا‌کبوونه‌وه. جا دینه‌ده‌روه‌وه و قه‌له‌مباز ده‌ده‌ن وه‌ک چۆن جوانه‌گای قه‌له‌و له‌ته‌وبله‌به‌ره‌لا ده‌کرین. ³ ئینجا له‌و پڕۆژه‌ی ئه‌وه‌ ده‌که‌م، ئیوه خراپه‌کاران پێشیل ده‌که‌ن، ده‌بنه‌خۆله‌میش له‌ژێر نه‌علی پیتان.»» ئه‌وه‌ فه‌رمایشتی یه‌زدانی سوپاسالاره.

⁴ «ته‌وراتی موسای به‌نده‌ی منتان له‌یاد ییت، فه‌رز و حوکه‌کان، که‌ من له‌خۆری‌ف فه‌رمانم پێی کرد بۆ هه‌موو ئیسرائیل.

5 « گوی بگرن، بەر لەوەی پوژی گەرە و ترسناکی یەزدان یت، من ئەلیاسی پیغە مبهرتان بو دە نیرم. 6 دلی باوکان بو مندال و دلی مندالان بو باوک دە گەر یتتەو، نەوێک بیم و خاکە که به تەواوی ویران بکەم.»

Biblica® ستاندهر سۆرانی کوردی بیبهرامبهری وهشانی
Kurdish, Central: Biblica® ستاندهر سۆرانی کوردی بیبهرامبهری وهشانی
(Bible) ستاندهر

© 2020.

Language: سۆرانی کوردی (Central Kurdish)

Biblica® Open Kurdi Sorani Standard Version™

Copyright © ,1998 2011, 2016, 2020 by Biblica, Inc.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

All content on open.bible is made available under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 License (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>).

You are free to:

- Share – copy and redistribute the material in any medium or format
- Adapt – remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially

Under the following conditions:

Attribution – You must attribute the work as follows: “Original work available for free at www.biblica.com and open.bible” Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.

ShareAlike – If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Use of trademarks: Biblica® is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. and may not be included on any derivative works. Unaltered content from open.bible must include the Biblica® trademark when distributed to others. If you alter the content in any way, you must remove the Biblica® trademark before distributing your work.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not

necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-04-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

b27f70b0-86f8-5719-bd79-8ef417eb0c62